

Słupsk, dnia 22 września 2021 r.

LIST OTWARTY

CZŁONKÓW STOWARZYSZENIA ADWOKACKIEGO „DEFENSOR IURIS”

**W SPRAWIE POMOCY PRAWNEJ UDZIELANEJ PRZEZ ADWOKATÓW I RADCÓW PRAWNYCH
Z URZĘDU**

My, niżej podpisani członkowie Stowarzyszenia Adwokackiego „Defensor Iuris” zwracamy się z otwartym apelem do władz Rzeczypospolitej Polskiej, w zakresie przysługujących im uprawnień, środków legislacyjnych, celem przyjęcia regulacji gwarantujących poszanowanie konstytucyjnych praw majątkowych adwokatów i radców prawnych, udzielających pomocy prawnej „z urzędu” w postępowaniach cywilnych, administracyjnych i karnych.

Wskazujemy, że kwestie pomocy prawnej udzielanej „z urzędu” w postępowaniach cywilnych, administracyjnych i karnych regulują aktualnie przepisy rangi rozporządzenia tj.:

- 1) rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r., poz. 1714);
- 2) rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2016 r., poz. 1715);

Przytoczone wyżej akty prawne **określają prawa majątkowe** pełnomocników procesowych występujących w sprawie „z urzędu” **w sposób jednoznacznie dyskryminujący** w stosunku do **stawek minimalnych** wynagrodzenia pełnomocnika określonych w rozporządzeniach Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015, poz. 1800) oraz w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804). Podkreślić należy także, że **stawki wynagrodzenia określone w wyżej wymienionych rozporządzeniach nie były w istotny sposób**

STOWARZYSZENIE ADWOKACKIE „DEFENSOR IURIS”

UL. WOJSKA POLSKIEGO 2/4 76–200 SŁUPSK

TEL. +48 668 255 993 **E-MAIL** stowarzyszenie@defensoriuris.pl **WWW** defensoriuris.pl

mBank 74 1140 2004 0000 3902 7935 2285 **NIP** 839 321 34 57 **REGON** 384 396 339

zmieniane, aktualizowane, jak również waloryzowane począwszy od 28 września 2002 roku. Prowadzi to jednoznacznie do uznania, że Skarb Państwa, w osobie Ministra Sprawiedliwości, wycenia wykonywanie obowiązków zawodowych przez profesjonalnych pełnomocników procesowych, reprezentujących w przeważającej części niezamożnych obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, według tej samej stawki co 19 lat temu. Oczywistym jest przy tym, że przez ostatnie 19 lat nastąpił znaczny wzrost cen, a także wzrost kosztów prowadzenia działalności gospodarczej. Pomimo tego, nakład pracy pełnomocnika procesowego wyceniany jest przez Skarb Państwa, w przeważającej części przypadków, poniżej stawek płacy minimalnej, nie wspominając już o jego adekwatności w stosunku do pracy specjalisty, czy też jakiegokolwiek innej stawki rynkowej.

W tym miejscu podkreślenia wymaga, że takie ukształtowanie przepisów dotyczących wynagrodzenia pełnomocników z urzędu, naraża prawa majątkowe nie tylko ich samych, ale naraża także prawa i wolności mniej zamożnej części społeczeństwa, uprawnionej do uzyskania pomocy państwa w prowadzeniu postępowania sądowego. Istnieją kategorie spraw, w których pełnomocnik procesowy, wedle aktualnie obowiązujących przepisów, otrzymuje za prowadzenie całego postępowania kwotę 60 lub 90 złotych (sprawy o alimenty; sprawy o stwierdzenie nabycia spadku; sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych). Określone w wskazany sposób stawki nie gwarantują pełnomocnikowi zwrotu nawet najbardziej podstawowych kosztów związanych ze sprawą, takich jak koszt dojazdu do sądu, czy koszt parkowania. Adwokaci i Radcowie Prawni to także przedsiębiorcy i pracodawcy. Minimalne wynagrodzenie za pracę wzrosło z kwoty 760 złotych w 2002r. do kwoty 2800 złotych w 2021r., w tym czasie wzrosły o kilkadziesiąt a niekiedy kilkaset procent koszty prowadzenia kancelarii (składka ZUS, prąd, opłaty za śmieci, czynsze). Coraz powszechniejsze staje się rezygnowanie z prowadzenia spraw z urzędu, gdyż sprawy te zwykle wymagają dużego zaangażowania, a dają wynagrodzenie już wyżej wspomniane 60 złotych za sprawę. Prowadzi to nie tylko do pauperyzacji całej grupy zawodowej, ale przede wszystkim stanowi zagrożenie dla praw i wolności obywateli, którzy mają prawo wymagać od państwa zapewnienia pomocy prawnej z urzędu.

Należy wskazać, iż dnia 23 kwietnia 2020 roku Trybunał Konstytucyjny (sygn. akt. SK 66/19) na kanwie sprawy dotyczącej poprzednio obowiązującego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku, w sprawie nieopłaconej pomocy prawnej udzielanej przez adwokatów z urzędu, uznał, że ***różnicowanie wynagrodzenia pełnomocników procesowych (tj. obniżenie pełnomocnikom z urzędu o połowę wynagrodzenia, które otrzymaliby, gdyby występowali w sprawie jako pełnomocnicy z wyboru) nie ma konstytucyjnego uzasadnienia. Odstępstwo od zasady równości, w tym również ochrony praw majątkowych, jest więc niedopuszczalne.*** Jednocześnie mocą postanowienia z dnia 20 kwietnia 2020 roku (S 1/20) Trybunał zasygnalizował Ministrowi Sprawiedliwości uchybienia w zakresie obowiązującego aktualnie stanu prawnego co do zróżnicowania sytuacji pełnomocników występujących w sprawie „z urzędu” oraz „z wyboru” odnoszącej się do zwiększonego nakładu pracy lub skomplikowania sprawy.

Podkreślić także należy, że w dniu 27 lipca 2021 roku Ministerstwo Sprawiedliwości w odpowiedzi na interpelację poselską nr 25526 autorstwa poseł Agnieszki Hanajczyk z dnia 21 lipca 2021 roku <https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/interpelacja.xsp?typ=INT&nr=25526> wskazało, że **nie prowadzi aktualnie prac legislacyjnych w zakresie urealnienia stawek pełnomocników procesowych** prowadzących tzw. sprawy z urzędu. W uzasadnieniu interpelacji Ministerstwo Sprawiedliwości wskazało także, że „*obowiązujące zasady ustalania wynagrodzeń za czynności adwokatów starają się uwzględnić zarówno interes osób wykonujących zawód adwokata, jak również interes obywateli*”. Powyższe stoi w rażącej sprzeczności wobec powinności Ministerstwa Sprawiedliwości w stosunku do zagwarantowanych konstytucyjnie praw majątkowych profesjonalnych pełnomocników, zasad funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, jak też wobec wyżej wskazanych wyżej zaleceń oraz rekomendacji Trybunału Konstytucyjnego.

Powyższe sprawia, że interesy majątkowe adwokatów oraz radców prawnych reprezentujących obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, nie są zagwarantowane, co nie powinno mieć miejsca w demokratycznym państwie prawnym realizującym zasady sprawiedliwości społecznej. Z uwagi na powyższe, zwracamy się o podjęcie przez władze Rzeczypospolitej Polskiej stosownych środków legislacyjnych.

Nadmieniamy także, że dnia 17 września 2021 roku Krajowy Zjazd Adwokatury podjął uchwałę zobowiązującą Naczelną Radę Adwokacką do działań, zmierzających do reformy systemu pomocy prawnej udzielanej z urzędu, obejmującej w szczególności:

- 1) zapewnienie terminowej wypłaty wynagrodzeń oraz możliwości wypłaty zaliczek adwokatom działającym we wszystkich sprawach z urzędu;
- 2) urealnienie wynagrodzeń za prowadzenie spraw z urzędu i zbliżenie ich wysokości do stawek rynkowych;
- 3) zapewnienie niezwłocznej pomocy prawnej z urzędu dla osób zatrzymanych.

Podobne problemy były już uprzednio sygnalizowane przez środowisko adwokackie w uchwale nr 19 Krajowego Zjazdu Adwokatury z dnia 26 listopada 2016 roku, jednak do chwili obecnej, ze strony władzy ustawodawczej lub wykonawczej, nie podjęto chociażby próby ich rozwiązania. Powyższe problemy sygnalizowała także Krajowa Izba Radców Prawnych w opinii do projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 2016 roku poprzez jednoznacznie negatywną opinię projektu, wskazując na istotne problemy w funkcjonowaniu systemu finansowania pomocy prawnej i potrzebę podjęcia rozsądnych działań analitycznych i legislacyjnych w celu poprawy dostępu obywateli do wymiaru sprawiedliwości.

Wskazujemy także, że Stowarzyszenie Adwokackie „Defensor Iuris” w kwietniu 2020 roku zwracało się do Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorstw z prośbą o podjęcie interwencji w przedmiocie przymusu świadczenia przez adwokatów pomocy prawnej oraz jednostronnego ustalenia przez ustawodawcę

urzędowych cen za owe usługi, niemniej jednak nie otrzymało merytorycznych informacji co do powyższego.

ADW. KINGA DAGMARA SIADLAK

ADW. ANNA KĄTNIK-MANIA

ADW. PAULINA TRZASKUŚ

ADW. ZBIGNIEW BAKALARCZYK

APL. ADW. MATEUSZ CZAPRAN

ADW. KRZYSZTOF GAWĘCKI

ADW. KAROLINA GNYSIŃSKA

ADW. PATRYCJA KASICA

ADW. KAMILA KASPRZAK

ADW. BARTOSZ KWIATKOWSKI

ADW. IZABELA KUCIAK

ADW. EWA MARCJONIAK

ADW. DAGMARA MILER

ADW. FILIP TOHL

ADW. DANUTA WAWROWSKA

ADW. DIANA WNEK